

LA PRIMERA VEGADA QUE VAIG PERDRE la gana per un afer amorós era una adolescent. Han passat molts anys però la frugal poma del dinar m'ha recordat, com si fos ahir, que l'estómac és el primer punt de l'anatomia humana que s'altera amb els nervis i el daltabaix de l'amor. Quan obri la porta d'aquest bar em retrobaré amb l'Alfred, a qui avui posaré, després d'uns quants intents, l'etiqueta d'amant. Els amants són un plus de perillositat, sobretot si tens l'estómac delicat. Però són la primera causa de passió per la vida en l'ànima humana.

He decidit arribar tard de manera conscient, de fer-lo esperar i convertir-me, a cada segon, en més desitjable. El bar és a mig gas i, tret d'una taula en un racó amb un llum de disseny que la il·lumina, totes les altres estan ocupades per una o dues persones amb cadires buides al voltant que, també a l'espera d'algú, anuncien un ple absolut. Des del final de la barra em confirmo que encara no hi és, que les mans em suen, el clatell em sua, la regatera em pica per un filet de suor i les cames em tremolen davant d'aquest petit imprevist. La llum d'un focus em cau aplomada damunt dels ulls però, en el fons, em permet allunyar-me de la gent i concentrar-me en la porta i el vidre que donen al carrer. Demano una aigua i començo

a fullejar el suplement d'un diari que m'ajudarà a fer-me la desinteressada quan el vegi apuntar per la finestra.

Canvio l'objecte de concentració i passo de la porta d'entrada al mirall que tinc davant. Observo que el maquillatge es manté, tot i les quatre gotes de pluja que han caigut just quan sortia del pàrquing. M'agrada el perfil del llavi inferior, molsudet i lasciu, a punt perquè l'Alfred me'l mossegui; m'agraden l'escot i el coll, malgrat que una col·lecció de vasos de cervesa que reposen en l'empostada de davant del mirall me l'escapcen. Els colls curts, de puput, no agraden als homes i corro a estirar-lo tant com puc mentre assajo somriures que aspiren a ser naturals i a la vegada dissimulin el meu nas prominent. Assajo també amb els ulls: ulls de doble sorpresa, ulls de misteri, ulls de picardia. La mirada és temerària i si, des d'aquí pogués distingir la nineta, la veuria gran i excitada. Per sort, no se'm veu el cul: un feix de cel·lulitis entaforat en el tamboret granat fosforescent que faig rodar d'impaciència però amb elegància. Tot i la seva rotunditat, hi porto escrit amb lletres de foc que em sento insignificant i que la culpa és del Santi, que des que fa classes a la universitat, dirigeix una emissora de renom i triomfa amb un programa de ràdio a la nit ni me'l mira. Vivim amb la Maria, futura biòloga tan perfecta que no m'ha donat mai cap problema. Ha estat sempre una filla molt agràida, ni otitis mentre anava a la guarderia ni una marraneria en un restaurant. El més estrofolari que m'ha demanat ha estat el gat clapat del veí. Tot pla i ensopit, com el nom. Havent sortit de la sala de parts, em vaig relaxar: s'han acabat les pors, ja la tens aquí, sana i sencera. No vaig tenir pressa a batejar-la i tampoc em vaig resistir al dictamen de la mare i el Santi: Ma-ri-a i prou, nom de tota la vida i que passa desapercbut. La línia de la mare ha estat sempre passar desapercbuda. El meu cul no li fa l'honor. I la tieta Berta tampoc.

Els dissabtes sopem en un restaurant xinès a l'alçada dels nostres vint-i-tres anys de matrimoni. Els dissabtes parells toca amb els amics; els imparells són per nosaltres dos. Si hi

ha una altra constant és que la mala lluna que exhibeix el cap de setmana és superior a la dels altres dies perquè el Santi vol venir de totes maneres a casa de la tieta Berta, amb qui cada dia té més bona relació. Mentre ells riuen i discuteixen sobre si és millor la *republique* de dretes o d'esquerres, jo covo intransigència i recel a parts iguals. Dissabte passat, quan premia el botó de l'ascensor, vaig sentir un parell de copets tous rere meu: que, nena, què et sembla?, em preguntà mentre s'agafava el gruix de la panxa amb l'índex i el polze i la colpejava amb l'altra mà. Fa tres setmanes que sua més que corre i diu que ja l'ha rebaixada dos centímetres. Vaig repassar-lo de cap a peus: la bufanda gris mediocre, la muntura negra de les últimes progressives, la blancor pelada de les temples, que feia ressaltar les seves orelles, ara, també, grans i cartilaginoses. Vaig trobar que tot ell havia perdut, que ves a saber quan s'havia fet petit en algunes coses i desmesurat en unes altres però no vaig poder evitar de sentir aquella mena de compassió sobtada que es pot confondre amb l'amor perquè se'l veia tan bonàs com sempre. Vaig acalar la mirada i li vaig respondre que sí, que sí, ja ho he notat i em vaig limitar a convidar-lo a passar, que ens sobrarà temps entre plat i plat malgrat que, quan sopem sols, encara tenim la sort de parlar de l'aire condicionat i la seva relació destructiva amb la veu dels locutors.

La Maria i les ganes de menjar-se el món van ser el tema dels entrants; durant l'ànec cantonès vàrem repassar la tieta Berta, reduïda a una fitxa mèdica (marcapassos, pastilles i audiòfons) i un informe de l'assistent social (un pis llogat sense fotos ni històrics dinars familiars escrits a les parets del menjador, dos nebots i mitja germana perquè la mare i la tieta no lliguen gaire) però que segueix sent tan sagaç com enigmàtica. Abans de les postres, vam comentar a fons també les làmines de cebeta tendra que acompanyaven l'ànec i li donaven un gust com de sucre caramel·litzat, o és un gustet semblant a la crema de Módena, Santi? Ni una cosa ni l'altra, a mi em sembla que és..., no ho sé pas... Els desacords del Santi no

són d'arrel ideològica; són desacords que neixen de l'esperit d'oposició sistemàtica. Quan em sembla que s'enfada de veritat, ho allargo fent-me l'ofesa perquè així m'anirà darrere, perquè m'agrada aquesta sensació encara que l'empipada li durarà una setmana de morros i d'ignorància feridora en què aniré donant tombs a una mateixa idea: no m'estima. Si m'estimés, no s'enfadaria tant ni tan aviat. I m'ho diria. Cada dia.

Abans de pagar, el Santi va tornar a omplir les copes tot mirant-me amb una clara insinuació: Xin-xin, per nosaltres, nena. Al llarg del sopar havia exhibit l'aire distret que m'acompanya últimament, veig l'Alfred aquí i allà, hi parlo en silenci, aquest ànec t'agradaria, Alfred, i les gambes amb curri també, però la novetat del brindis em va retornar a la vora del Santi i em va encarar a un final de la vetllada tan inesperat com estimulante. Li vaig esbossar un somriure tendre i complagut; ell va estirar el braç, porta'ns el compte, Mei-Xing, i un parell de didalets de licor, sisplau. En un silenci expectant, vam acabar l'últim glop de vi i ens vam empassar d'una tirada els didalets de licor de llangardaix que ens havia servit la Mei-Xing. El licor m'endolcís els llavis, que vaig repassar discretament amb la punta apegalosa de la llengua abans que sentís la cremor de l'alcohol a les galtes. Ens vam mirar amb intensitat. El Santi abaixà el cap, balandrejà el cos, va estirar la cama sota la taula mentre es posava la mà a la butxaca. Vaig avançar el cul cap al davant de la cadira i em vaig escarranjar sota les estovalles: vinga, t'espero, alça la cama... Llavors va obrir la cartera, en va treure l'escuradents que sempre l'acompanya al compartiment de la targeta i se'l va col·locar a la comissura dels llavis entre petits moviments i espetecs amb les dents.

La tercera generació de sofàs de casa va rematar la nit. El primer tresillo que vam tenir va viure la passió; el segon, els moquets de la Maria i els primers *night show* solitaris. Al que tenim ara li corresponen tant els roncs del Santi quan la calefacció li resseca la gola, tus i l'engego a coces com les matinades del meu insomni amanides amb bruixots de cabell

eixarreït. Vaig apartar els coixins que ens separaven i m'hi vaig apropar, no sé si encara tocada per la floreta inesperada del sopar o pel puntet d'harmonia retrobada amb l'ajut del vi. Potser perquè encara no dec estar prou ressentida amb ell o perquè si no ho fèiem llavors en què sentia com el meu poderós secret amb l'Alfred i les maquinacions a què m'abocava la situació em posaven calenta, tocaria inevitablement l'endemà en forma d'avorrida cadireta.

Em vaig inclinar cap al Santi, disgustat perquè a la pantalla hi guanyava el Betis, i m'hi vaig asseure damunt escarxanxada. La brusa, desbotonada fins al tercer botó, s'obrí una mica més. Vaig apagar la tele després d'un altre fora de joc del Valladolid i vaig llençar el comandament cap a la *chaise longue*. M'engrapà les poderoses anques i les remogué a mesura que jo exagerava els sospirs. Vaig balancejar-me imaginant que a davall hi tenia l'Alfred fins que el Santi, en fregar-li les cuixes i el cony contra el paquet, estirà el coll i desvià la cara: Buffff, buff, exclamà; buffff, vaig dir jo. Havíem topat un altre cop amb el graó més insalvable dels últims temps: les ulleres, m'embrutaràs les progressives amb el nas... No veig res. El Santi desvià el cap sense evitar de clavar-me l'escuradents a la barbeta.

Com tantes altres nits, vaig acabar refugiant-me en les infinites possibilitats consoladores de l'ordinador. Abans de l'Alfred, xatejava amb algun desconegut mentre escoltava el Santi. M'agrada quan comença el programa i diu "Tots, aquí, ara, noctàmbuls estimats, amb El gat de la nit". M'encanta com exagera la dentalitat sensual de les seves tes perquè a través de la punteta delicada de la llengua, situada a la punteta estratègica de les dents, m'arriba el plaer que per a un locutor suposa seduir a qui l'escolta i, per a mi, imaginar que només jo soc la destinatària de la seva veu. Vaig tancar la ràdio a la setmana de conèixer l'Alfred. Aquell matí havia acompanyat la Berta al banc. De tornada, em va convidar a fer un cafè al Nevada, un bar on havia entrat en altres ocasions i, pel ba-

rat que és, et posen una galeteta cruixent vora la tassa, em va justificar. La porta se'ns entrebancà a mig obrir i la vam haver d'empènyer amb una estrebada. Em va rebre el baf pesat i calent dels típics bars amb la calefacció descontrolada. La Berta va intuir que em desagradava i em va demanar que no fes judicis abans d'hora, que el servei no tenia res a veure amb l'aspecte de les cafeteries que només canvien els amos i el color de les parets.

L'Alfred va saludar-la amb familiaritat, hola, que tal, avui vénis acompanyada, i va acabar de fregar amb delicadesa un got abans de preguntar-nos què prendríem. La Berta me'l va presentar com el millor cambrer del món, aquest bar no fora el mateix sense un pallasso com ell. L'Alfred es va redreçar i va sacsejar lentament les espatlles mentre eixamplava el pit tot col·locant la famosa galeteta cruixent vora les tasses. Des de la barra estant, va fer veure que es treia un bombí i ens reverenciava abans de regalar-nos una rialla franca que ensenyava les dents i preludiava la sinceritat amb què va confessar els seus projectes per arribar a ser actor, però no qualsevol actor, no, Berta, ja ho saps tu, un actoràs, com sir Laurence Olivier perquè jo vull que la reina em faci *sir*. Em va col·locar la tassa del tallat que havia demanat clavant-me els ulls ben endins:

—La Berta m'ha parlat molt de tu.

Vaig notar un pessigolleig elèctric a les galtes. I un pessic a la boca de l'estómac. El plaer d'existir en algú altre que et té present, embolicat en un núvol de misteris i expectatives, abans de la coneixença física em va fer passar per alt que la Berta tingués el detall de parlar-li de mi. Vaig estar a punt de comentar-li que m'emocionava amb el teatre, que llegia abans que ell nasqués i que veia moltes pel·lícules però vaig ser incapaç de pronunciar una sola paraula. Només vaig somriure mentre m'advertia que vigilés amb el tallat calent. No vaig recordar-me de la sacarina, ni tan sols vaig bufar i vaig acalar la mirada cap a l'escuma color caramel del tallat sense pensar en el que anava a dir:

—Quan els actors perden la feina i no fan publicitat, tenen dret a l'atur?

Detesto tant la meva estupidesa com la mirada amb què l'Alfred em donà a entendre que era davant d'una ximpleta. Fins que va sortir de la barra. Recordo amb precisió el pam de cuixa jove i torrada que s'entreveu per un bocí dels texans esparracats quan se m'apropa amb cara d'haver-li caigut bé. Em pren la mà per posar-la damunt de la seva i m'hi fa un petó d'aire: si fóssim al carrer, et duria avall com Napoleó duia Josefina. *Touché*.

Tot el que sé de l'Alfred és d'amagat. Xerra, parafraseja, vaticina però no m'explica el que voldria i m'he vist obligada a observar-lo i omplir d'hipòtesis el buit de tants silencis i que, com ara, justifiquen el seu retard. Em sembla veure'l impacient al bus, mirant el rellotge a cada segon que ens separa i esbufegant contra el conductor, massa lent, renoi, un altre amb carnet de rifa, mentre jo repasso per tercera vegada el mòbil. Res, tret del missatge que li vaig enviar anit i em confirma que no m'equivoco d'hora: *A les 5. Mateix lloc. Parlarem de Broadway i de Casablanca*. No va tardar ni cinc segons a confirmar amb el polze cap amunt. Sempre ha vingut i avui també ho farà. Amb un somriure i una disculpa als llavis, hi afegirà que el nom de la culpable del retard és la Paula, potser?, que l'haurà trucat quan sortia de la dutxa. N'hi haurà prou per pessigar-me a la gola: una altra amiga de la universitat? Hi jeu? Voldria saber si és una germana, o una cosina, però no li preguntaré qui és ni què fa la com se digui. Es pensaria que m'importa la seva família.

No dec tenir bones amigues perquè no saben res de la meva història. Elles tampoc m'han parlat dels seus amants, ni tan sols sé si tenen fantasies. Com jo, també es queixen dels marits i tampoc se'n separen, saben que si se'n divorcien acabaran en una sala de ball escodrinyant la millor oportunitat per començar una relació madura que els ha de permetre

amortitzar el dolor d'haver perdut per sempre la fe en la perdurabilitat de l'amor. Saben que tenen moltes possibilitats de trobar un sucedani, un amor amb la dosi mesurada i exacta d'il·lusió i companyia per anar passant; sopars d'espelma i rebolcades de nits i caps de setmana sempre que els fills de l'un o l'altre no siguin a casa perquè l'ex ha tornat a canviar el torn de les visites només per fotre. Un amor que té, com a principal temptació, el fet de no haver-hi lligams ni compromisos però sense pensar que les estades a l'hospital o el tràngol d'una pena gran pot quedar al descobert.

La Berta és diferent i, per això, estem d'acord que un amant, en aquests casos, és la millor opció. Avui sap que em trobaré amb l'Alfred perquè sempre, si no m'avanço jo i li ho confesso tot, m'ho acaba traient sense excessius esforços. La nostra complicitat ve de lluny. Ella em va fer la primera foto; a casa no existia la càmera de retratar perquè no es necessitava. M'hi vaig posar bé i vaig rebre amb riallades que m'aplanés el remolí de la closca i em fregués la punta del nas sense cap comentari ni lamentació perquè llavors el meu nas ja sobrepassava les dimensions estàndards d'un nasset de bebè. Em sembla que la mare em va avorrir en aquell moment. Era una nena ploranera i furra però em vaig abocar inexplicablement a les mans forasteres de la Berta, que es va aplanar, anem, vine amb mi, per fer les primeres passes.

A hores d'ara deu llegir o escriure algun correu. Si no sortim a passejar, ho fa sempre a aquesta hora. A pesar de l'edat i l'artrosi, ha aconseguit una velocitat inusual amb el sensible teclat de l'ordinador i això li ha fet recuperar una bona dosi d'autoestima: soc capaç, encara, de seguir l'aigua d'un riu, em repeteix amb la mirada il·lusionada. Sempre ha estat bona mecanògrafa, dels temps en què havia treballat a París. Hi va arribar seguint un francès desnerit i socarrat pel sol que havia conegut a Formentera i que havia penjat el llapis d'il·lustrador infantil per dedicar-se a buscar aigua i vibracions amb pèndol. Els anys la van aplacar i es va col·locar com a secretària

de M. et Mme. Thibaux, una parella de metges a qui omplia a màquina fitxes i respectables factures. Una tarda se li va escapar una rialleta melancòlica mentre escrivia un mail. I va sospirar després. Li vaig preguntar a qui escrivia confiada que m'ho explicaria. Es redreçà de manera xulesca abans de tancar l'arxiu de l'ordinador que, juntament amb la Fanny, estimada gata moribunda, havia vingut amb ella des de París.

Els anys que hi va viure expliquen que tingui una mirada tolerant i generosa sobre els fets i les persones encara que l'exhibició parcial i interessada que fa de la seva dilatada experiència vital es converteix en una bala capaç de penetrar sense delicadesa ni compassió qualsevol ànima. Per a ella, no hi ha secrets, sap què faràs abans que ho pensis, no la pots enganyar mai. En té prou de mirar-me per endevinar que em balla pel cap:

—Aquest cambrer... —em va etzibar a l'hora del bany un dels primers vespres en què la vaig ajudar a rentar-se.

Una lleugera vermellor a les galtes va confirmar que havia retrobat el camí per despullar-me de nou:

—És el baf de l'aigua calenta, fa tanta calor...

Vaig abaixar la mirada i vaig escórrer l'esponja amb què li anava a repassar el colze. Ella va somriure i jo vaig desistir de donar més excuses. Havia captat perfectament la situació. Em vaig treure angúnia en admetre aquella confessió callada però també vaig guanyar un segon neguit: i si li diu al Santi? De moment, no dubto de la lleialtat i complicitat de la Berta. Ella mateixa m'ha tornat a aconsellar que m'ho calli, que no li faci mal debades. I que ho deixi tot, un cop més, a les seves mans de fada prodigiosa.

Aquesta obra va rebre l'accèssit del XXXè Premi Literari de Novel·la Breu Ciutat de Mollerussa 2018, organitzat per l'Ajuntament de Mollerussa. El jurat estava format per Josep Borrell, president, Pep Coll, Lluçia Ramis, Albert Vilaró i Diana Solé.

Amb la col·laboració de:

© Helena Rufat i Casals, 2019
© d'aquesta edició: Pagès Editors, SL, 2019
Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: octubre de 2019
ISBN: 978-84-1303-116-3
DL: L 886-2019
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL
www.bobala.cat

— imprès a **lleida** —

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.